

حاجيله

منتدی إقرأ الثقافی

www.iqra.ahlamontada.com

دەزگای رۆشنایی شەفەق - کەرکووک
بۆ تەمەنی ۹ تا ۱۴ ساڵ

نیسان ۲۰۱۱

۱۰

گۆلی حاجیلەکانی دەشتی ھاموون
نەکە ی بیدە ی بە نیرگزار ی گەردوون
خاچی قادری گۆبی

لە چای سیانەو لە باکوری کوردستان بەرەو باشووری کوردستان ھاتوو بو بێنی ناگرە کە ی باوە گۆر گۆر نیستە لای ئێمە لە ئێر
پروو پەرە کانی ئەم کۆوارەماندا مێوانە، تۆی ئازیز ئەگەر دۆزیتەو ئەوا دیاریبەکی تایبەت پێشکیش دەکەین.

٧ بیچووی ئاژهلان ٧

کاتی دلم خوشه و ههزم به یارییه، کلک
 بادهدهم و دهوهرم.
 دهزانن من کیم؟ دایکی من دهلهسهگه و
 خۆم تووتکه سه گم.
 ئیمه زۆر چالاکین و ههزمان له راکهراکهیه و
 به وهفاداری ناسراوین.
 ههروهها پاسهوانی باشین بو خاوهنه کهمان
 و مال و مالته کهی.

ئا: زهریف

ئوركىدى كەوشىن

عەزىز قوشقايقە

نىشىتمانى ئەم گۈلە پارزەوينى ئاسىيايە.
بۇ لىكردنە دەي گۈلەكانى دەروينى.
دەكرى لە نىو ئىنجانەشدا بروينى.

هېلانىسى مەل

خونچە شەرىف - شۆرىجە

نىشىتمانى ئەم رووھەكە ولاتانى ئاسىيا و خۇرھەلاتى
ئەفرىقىيە.
لە وەرزی گەشەکردندا جەزى لە گەرمى و خاكى
شىدارە. ھەرۋەھا لە سىبەر دەروينى.
پرىكى كەم پەيىنى دەوى و بە زىستان ئاودانى كەمى
دەوى و پىويستە شوينەكەى زور سارد نەبى.

پىيەرى رازاندەوۋە

خەسەن شەرىف - باپىلان

نىشىتمانى ئەم رووھەكە بەتەواوى
نەزانراۋە. بەلام لە كۈنەۋە ھىندىيەكانى
ئەمەرىكا (ھىندىيە سوورەكان) ئەم
رووھەكەيان چاندوۋە.
ئەو جۈرەى بە بەربلاۋى دەچىنرى
بە (فرىزدۈرقەر) ناسراۋە و رەنگى
بەرەكەى زەرد و پرتەقالى و سوورە.
وەرزی گەشەکردنى ل سەرەتاي
پايزەۋە دەست پىدەكات.

منالیکي جوانم

نه سعه د لورزاده - چه مچه مال

چهند جوان خومم گوريوه!!
به رگي تازه م پوشيوه
خنده م له روو د هباري
جواني دده م به شاري
نينوکه کاني په نجه م
هز ناکه م دريژيانکه م
له مالېم، له هر کوييه
ده سري خومم پييه
هميشه هر خاوينم
ژينگه ي شارم ناشيوينم
هه تا بلبي جوانم
به رخوله ي کوردستانم

ديسان وهرزي به هاره
وهرزي گهشت و گوزاره
دهشت به رگي سهوزي پوشي
ژيان پر بوو له خوښي
به فري شاخ تويوه
دنيا وا بوو ژايه وه
گولاله سووره ي رهنگين
جواني به خشيوه به ژين
سهوزه گياي نهرم و جوان
باوه شي راخست بومان
ئاي له م ديمه نه جوانه
گشتي کاري خوا گيانه

مه تهل

عوسمان د هرويش - که رکوک

پينج پيته مه تهل دلوپه ئاوه
له سهر پهره ي گول يا گيا وه ستاوه
وهک فرميسکي چاو روون و گهش دياره
زياتر له زستان يان له به هاره
پيتي يهک و دوو له گهل پيتي سي
که روژ ئاوا بوو ئينجا ئه و دادی
پيتي يهک و دوو و پينجي بو دانه
خوشه ويسته که ي وهلي ديوانه
پيتي پينج و چوار بنووسيته وه
توي وا مه تهلان دهخوينيته وه

بیٲلان - کہہ رکھو کہ

ناوی کجانهی
نوی

بەناز عومەر-ھەولير

ڦين: ڦيان
 ئاليا: گول خونچه
 تانان: گونديكي كوردستانه
 چوڦان: به لين
 ديدەڦان: پاسه وان
 رۆزيا: ناوی گوليکه
 ژيا: ناوی گوله
 کهڦال: تابلو
 گريشي: ناوی شاخه
 لوهان: شايي
 لينده: قه شهنگ
 نڦار: ئەفراندن
 هيلان: هيلانه
 شاتوو: تووی مه زن
 خه يار: ئاروو

سہریہ ست جہلال - کوپہ رنگ

نهم رنگانی لای خوار هوس
بکمی به سحر یکه‌دا ، یان
لیکیان دهر که ، چ رنگی کمان
دهست دهکوی !

- ۱- رهش + زهرد =
- ۲- نارنجی - سوور =
- ۳- سوور + سپی =
- ۴- زهرد + سوور =
- ۵- مؤر - شین =
- ۶- سپی + رهش =
- ۷- سهوز + سوور =
- ۸- شین + سوور =
- ۹- پرته قالی + شین =
- ۱۰- زهرد + شین =
- ۱۱- شین + زهرد + سوور =

بالانس balance

هاوسهنگی، کاتیک شتیک بالانس دهکە ی واتا هاوسهنگی
دهکە ی وەک دوو تای تەرازوو کە هەردووکیان بەرامبەر
وەستان ئه‌وه بالانس وەستان.

ball بُول

تۆپ، تۆپ ئەو شتە خړەیه که قەبارەیی جۆراوجۆری هەیه و
لە چەندین یاریدا بەکار دی وەک تۆپی پی و تینس.

balloon بالون

ده بده به، شیش لدان، میز لدان، شتیکی بچوکی لاستیکه که
قووت تیی کرد گه وره ده بی و شیوهی جورا و جور و هر ده گری.

به نانه banana

مۆز، میوهیه کی شیرینی در یژکۆله یه، تو یکلکی زهردی
ئەستووری ههیه.

band باند

تېپى موزىك، برىتتیه له چەند كەسېك به يەكەو ە ئامېرى
جۇراو جۇرى موزىك، دەرەن و ئاوازی خوش لى دەدەن.

بانک bank

بانک، ئەو شوینەیه که پارێزگاری له پاره و کهلوپهلی گرانبایی
خهڵک دهکا. بۆیه خهڵک پاره و زیر و ئەو شتانه لهوێ دادههێن
و که پێوستیان پێیان بوو دههاتنهوه.

شاعیری گه وره ی کورد پیره میرد، ناوی ته وای توفیق به گی مه حمود ئاغای هه مزه ئاغای مه سرفه، سالی ۱۸۶۷ له گهره کی گوژده ی شاری سلیمانی له دایک بووه. پیره میرد له ته مه نی ۷ سالییدا ده چیه حوچه بو خویندن و له وی فیزی نووسین و خویندن و خویندنه وهی قورئان و زمانی عاره بی ده بی. له کولیجی (ماف) وهرده گیری و ته وای ده کا و تا سالی ۱۹۰۸ کاری پاریزه ری ده کا. رۆژنامه ی (ژیان) سالی ۱۹۲۶ ده رچوو، پیره میرد بووه سه ره شتیا ری و سالی ۱۹۳۲ دوا ی مردنی حوسین نازم، پیره میرد بووه به رپرس و به ریوه به ری رۆژنامه که.

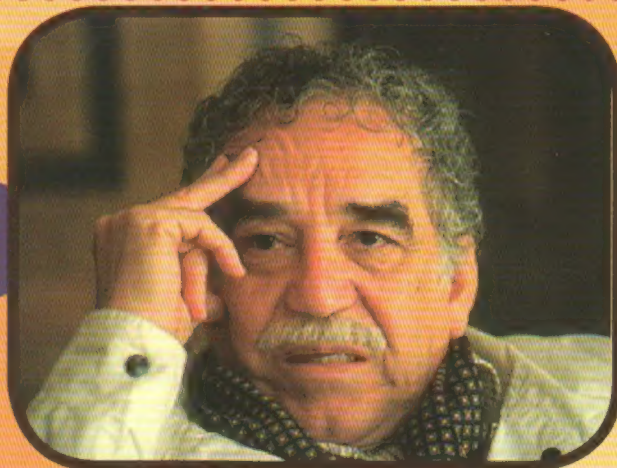
دوا ی ئه وه له سالی ۱۹۳۷ رۆژنامه ی (ژین) ی ده رکرد که تا ۱۵ ی حوزهیرانی ۱۹۵۰ به ردهوام بوو و ۱۰۱۵ ژماره ی لی ده رچوو.

پیره میرد تا سالی ۱۹۳۲ به ناوی (حاجی توفیق به گ) نووسین و شیعره کانی بلاو ده کرده وه، به لام له و میژووه وه ئیتر نازناوی (پیره میرد) ی بو خوی هه لیژارد.

پیره میرد دوو ژنی هیناوه و سی کچ و دوو کوری بوو. له ۱۹ ی حوزهیرانی ۱۹۵۰ سه عات ۴ دوا ی نیوه رۆ پیره میرد له ته مه نی ۸۳ سالییدا کوچی دوا یی کرد و، به پنی وه سیه تی خوی له گردی مامه یاره ی سلیمانی به خاک سپێردرا.

گابرییل گارسیا مارکیز

دانا سه رباز - که رکوک

ناوی ته وای گابرییل خۆزی گارسیا مارکیزه و له ۶ ی ئاداری سالی ۱۹۲۷ له دایک بووه، ئیستا ته مه نی ۸۴ ساله، ئه م رۆماننوس و رۆژنامه وانه خه لکی کۆلۆمبیا یه و، دوو مندالی هه ن به ناوه کانی رۆدریک و گۆنزالیس.

مارکیز له سالی ۱۹۶۷ وه دهستی داوه ته نووسین.

گرینگترین کاره ئه ده بییه کانی مارکیز بریتییه له رۆمانی (سه د سال ته نیایی) که زیاتر له ۱۰ ملیۆن دانه ی لی فروشرا و (خۆشه ویستی له سه رده می کۆلیرادا) و (چیرۆکی مه رگیکی ئاشکرا) که کراوه ته کاریکی شانویی و ده رهینه ری ناوداری کۆلۆمبیا خۆرخێ تریا نا کاری ده رهینانی بو کردوه.

ئه م رۆماننوسه سالی ۱۹۸۲ خه لاتی نۆبلی له بواری ئه ده ب وهرگرت هه روه ها خه لاتی فیردیزی بو شیعر وهرگرتوه.

مارکیز له کتیییدا که سالی ۲۰۰۲ بلاوی کرده وه به ناوی (ژیام تا بیگیرمه وه) ژینامه ی خوی تا سالی ۱۹۵۵ گیراوه ته وه.

مهيموون پښ کيسه ل

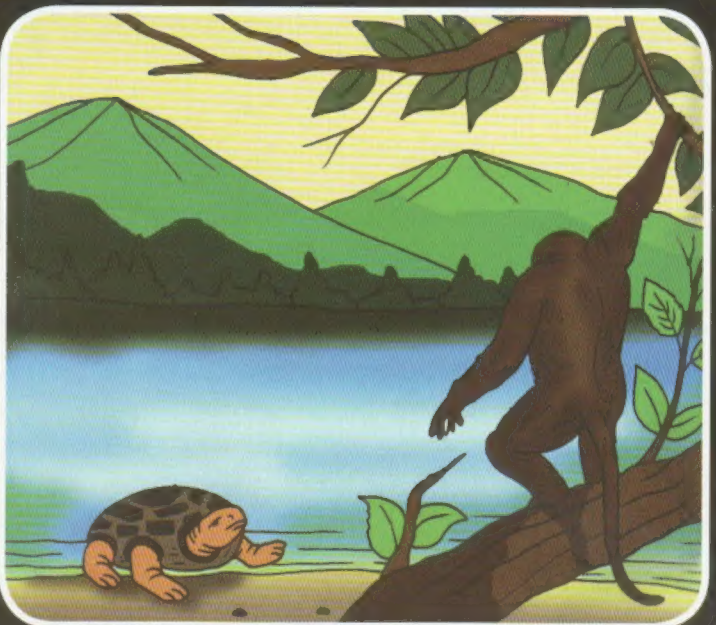
لهيلا ميرزا غولام - کهر کووک

(زانا) شای مهيموونهکان بوو پيش
ټهوهی مهيموونیکي گهڼج دهري بکا.
بويه چوو له کهناري
پووباريک لهسهر داريکي
بهرز نيشتهجي بوو.
پوژيک ههنجيريکي له
دهست کهوته ټاوهکهوه،
دهنگهکهی پي خوش
بوو و کهوته فريډاني
ههنجير بوناو ټاوهکه.

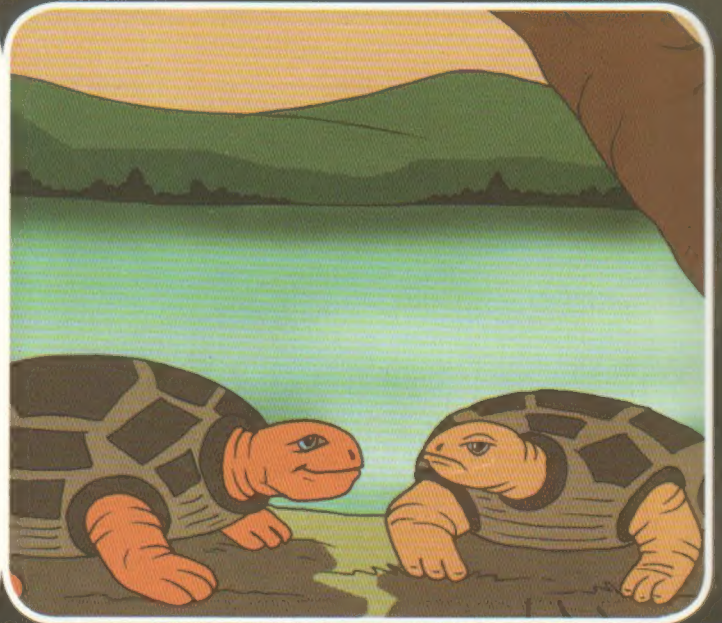

لهوکاته دا کيسه ليک له ناو ټاوهکه
بوو و ههنجيرهکانی دهخوارد.
بهلام که کارهکه بهردهوام بوو، کيسه ل
وای زانی مهيموونهکه پو
ټهوههنجير تي دهگري
بويه برياري دا بيټه
هاورپي گيانی بهگيانی.

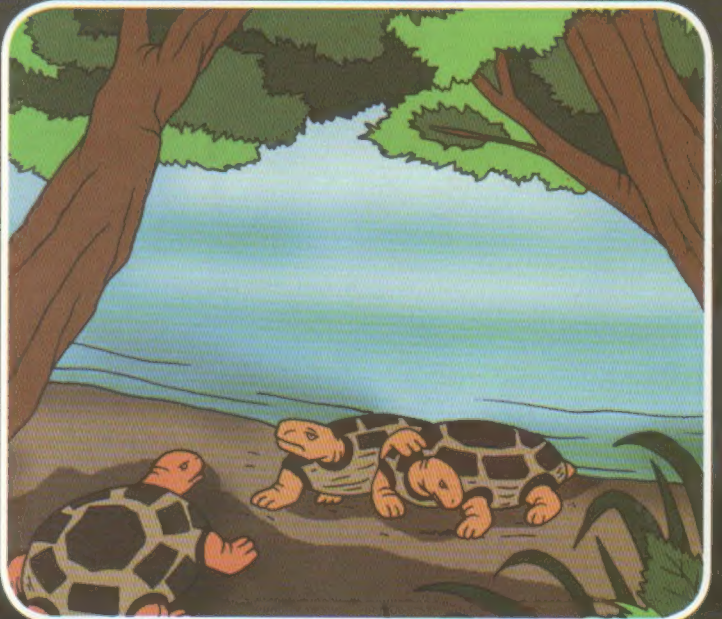

کیسهل به
مهیمونه وه خافل بوو و،
ژنه که ی وای زانی راوچییه ک کوشتوویه تی.
به لام کیسه لیکې دراوسنیان پیی گوت:
«نا ئه و بووه ته براده ری مهیمونه که
و نه گهر هاته وه خوت نه خوش بڅه و،
پیی بلې دکتور گوتوویه تی ده بی دلی
مهیمونیک بخوی بو ئه وه ی چاک بیته وه».

ته وه نده ی
نه برد کیسه ل
گه رایه وه،
ته ماشای
کرد ژنه که ی زور کز و
ماته.

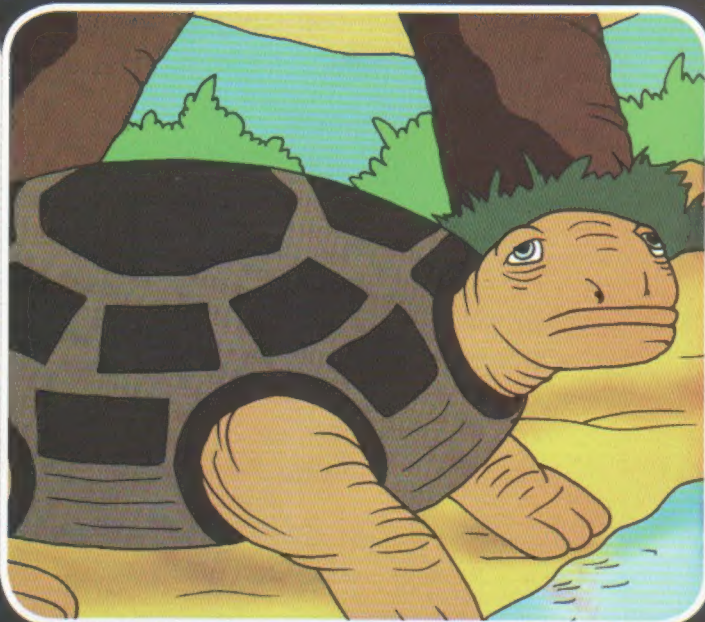
بویه لیی پرسى: «چیته نازیزم؟» به لام
هاوسنیکه یان وه لامی دایه وه: «ئه وه
نه خوشه و ده بی دلی مهیمونیک بخوا بو
ئه وه ی چاک بیته وه».

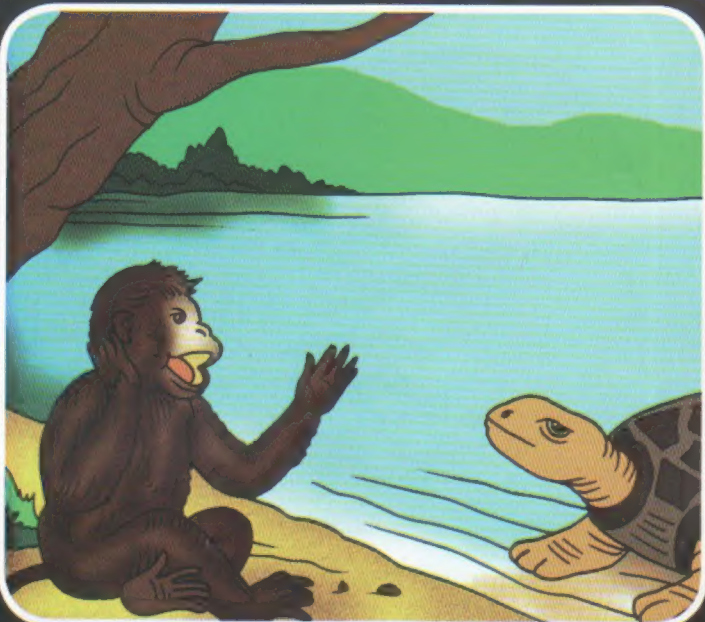
کیسه ل سه ری سور ما و گوتی: «باشه دلی
مهیمون له کوی بینین؟»
ئیتیر که و ته بیرکردنه وه: «نایا شیاوه
ناپاکى له گه ل مهیمونى هاورییم بکه م؟»
هه ر خوی وه لامی خوی دایه وه: «نه خیر
مه حاله».

به لَام زياتر بيرى كرده وه و گوتى:
 «ئەى چۆن رى بدهم ژنه كه م كه
 هاوبه شى ژينه بمري؟»
 ژنه كه بانگى كرد:
 «خۆشه ويسته كه م بير
 له چى ده كه يته وه؟»
 وه لَامى دايه وه:
 «ههچ ههچ».

ژنه كهى جى ههشت
 و بو لاي مهيموونى
 هاوپى چوو.
 مهيموون لى پرسى:
 «له كوى بووى
 هاوپى كه م؟» وتى:
 «بيرم له وه ده كرده وه
 چۆن پاداشتت بدهمه وه
 و دهمويست داوهتت
 بكه م». مهيموون گوتى: «ئيمه هاوپى
 و پيوست ناكا داوهتم بكهى بو ئه وهى چاكه م
 بدهيته وه».

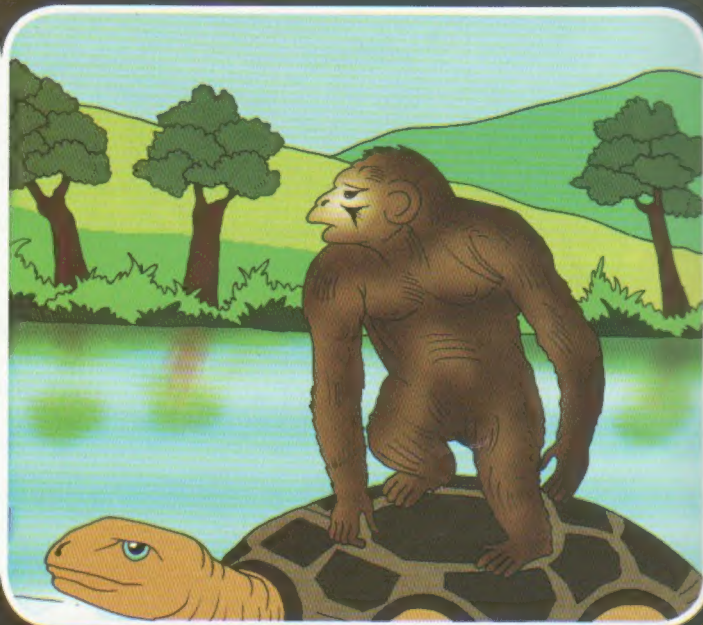
كيسه ل وه لَامى دايه وه: «به لَام ئه گهر نانى
 بهيه كه وه بخوين خۆشه ويستيمان زياتر ده بى».
 مهيموون قايىل بوو. له رى مهيموون ههستى كرد
 كيسه ل خه مياره و كه لى پرسى زانى ژنه كهى
 نه خۆشه. بويه مهيموون پرسى: «ئەى دهرمانى
 چيه؟».

كيسهل گوتى: «شەرم دەكەم بىلېم، بەلام پزىشك دلى مەيموونى بۇ نووسىو».

مەيموون زانىي كە كيسهل نىازى ناپاكىي ھەيە، بۇيە بىرى لە فېلىك كىردەو، گوتى: «ئەي بۇ پىشتىر پىمت نەگوت؟ مەگەر تۇ نازانى مەيموون كە سەفەر دەكا دلى لە مالاو ھە جى دىلى؟».

كيسهل پرسىيى: «ئەي ئىستى كوا دلت؟»، گوتى: «لەسەر دارەكەيە».

كيسهل گوتى: «با بگەر پىننەو».

ھەردووكيان گەرانەو ھە و كە گەيشتنە كەنار ئاوەكە مەيموون بازى دا و چووە سەر دارەكە و دانەبەزى، كيسهلش بانگى كرد: «دەي دلت پىننە و ھەر».

مەيموونىش لە ھەلامدا گوتى: «تېرچىو، تۆم ھەلخەلەتان و ئىمە چىي تر ھاورى نىپىن، چونكە تۆ ويستت ناپاكىم لەگەلدا بگەي».

زانپارىيەكانت لەسەر ژینگە زياتر بگە

شنە نارام

ھەر كاتىك زىندەو ھەران، ئاژەل يان روو ھەك، بمرن و لە كاتى دەردانى پاشەرويان، ئەو بىرە نايترو جىنەي لە مادەي ئورگانىي ئەو روو ھەك و ئاژەلانەدا ھەيە دوويارە دەگەریتەو ھە ناو خاك.

لە ناو خاكدا زىندەو ھەري فرە بچووك ھەن پىيان دەگوتى شىكەر ھەي ئورگانى، كە ئەو ماددانە شى دەكەنەو ھە و دەيكەنە خوراك بۇ سىستىمى ژینگە پىيمان لە شىو ھەي (ئامونىا) كە روو ھەك بۇ دروستكردنى پروتەينى روو ھەكى بەكارى دىنى، ئەو پروتەينەش زور بەسوودە بۇ مروڤ و ئاژەل.

ئەو روو ھەكانەي تواناي سوودەو ھەركرتىيان لە ئامونىا ھەيە، بەشىكەن لە جىھانى روو ھەك، بەلام زوربەي ئەو ئامونىايەي روو ھەك ھەلیدەمژى بەھوى بەكتريايەكى تايبەتەو دەكرىنە مادەي نايترات و گازى نايترو جىنەكە ھەك دەرواويشتەيەكى لاو ھەكى لەو كارە بەرھەم دىت و دەگەریتەو ژینگە.

بنیشت جاوین سوودی تەندروستیا ههیه

کوردە توفیق دووبەر

له زۆر شوین جاوینی بنیشت به شتیکی خراپ و ناشیرین له قهڵەم دەدری، به لām توژینهوه زانستییه تازه کان میشتک و جهسته ههیه و توانای فیروبون زیاد دهکات و تووریهی و سه رنیه کهم دهکاتهوه. ته ممووزی ۲۰۰۹ بلامی کردووه ته وه ناشکرای کردووه که بنیشت جاوین هاوکاره بو که مکردنه وهی تووریهی. کاتی جاوینیدا هاوکاره بو که مکردنه وهی سه رنیه. جگه له مهش لیانی دل خیراتر دهکات، به مهش ئوکسجینی زیاتر بو میشتک دهچی و پرۆسهی بیرکردنه وه و تیگه یشتن باشتر دهکات.

باینجان

جووینار عهلی
هه هه هه هه

شامپو چیه؟

بۆ ئهوه به یهکێ ههیه که
ههیه ههیه

شامپو وشهیهکی ههیهیه، بهو شته دهگوتری که له نیوان ههردوو دهستدا هه لده گۆفری. له بهراییدا له توانده وهی جوهرهکانی سابوون دروست دهکرا، پاشان کیمیاگه ران له تاقیگه و کارگه گه ورهکاندا له ماده پاککه ره وه کان شامپویان به ره هه م هینا.

زانایان بهم شیوهیه پیناسه ی شامپو دهکهن: ئه و پیکهاته کیمیا بیهیه که له و ماده پاککه ره وهیه دروست دهکرین که کهف دهکات و قژ خاوین و خاوه دهکاته وه و وای لی دهکا بیری قیته وه و به ئاسانی شانه بکری. شامپو بو یه که مین جار له سالی ۱۸۸۷ له ئینگلته ره به کارهینرا، ئه و کات ته نیا سه رتاشه کان به توانده وهی سابوون له ئاوی سو دا دروستیان دهکرد. له دوا ی جهنگی دووه می جیهانییه وه به شیوهیه کی به رفراوانتر به کارهینرا وه و ئیستا هه زاران کارگه له ولاتانی جیهاندا دامه زرا وه و جو و رهنگ و بونی جو ره و جو ری تی دا به ره هه م دهینری، هه ندیکیشیان له پروه کی سرو وشتیدا دینه به ره هه م.

باینجان رووهکیکی گیاییه ته مه نی یه که وه رزه و له سه ره تای وه رزی به هاردا، له خاکیکی لمین دهروینری و پویستی به په ی ههیه له گه ل ئاودانی زور، دوا ی ئه وهی به ژنی نزیکه ی ۴۰ سانتیمه تر به رز ده بی ده گو یز ریه وه بو شوینیکی تر و دووباره ده چینی ریه وه و ده بی ما وهی نیوان دوو شتل یه که مه تر بی. دوا ی ئه وه هه فته ی سی جار ان ئاو ده دری. باینجان سه وه زهیه کی وه رزییه، رهنگی به ره که ی موریکی توخ یان ره شه، جو ریکیشی ههیه سپیه، شیوه ی به ره که ی هیلکه یی دریز کوله یه.

به ری باینجان ماده ی چه وری و کاربو هایدرات و ریشال و شه کر و پروتینی تی دایه، تو یکه که شه ی قیتامینی بی و سی و کالسیوم و ئاسن و فسفوری تی دایه. باینجان به کولای و برژاوی و سووره وه کراویش ده خوری.

ئەم مېرۋولە دەك

ھەندىك جار بەتايىبەتى لە كاتى دانىشتن لاقمان بۇ ماۋەيەك دەخەينە ژېر خۇمان ھەست بە سىرىيەك دەكەين و دواتر كە بۇى جوولايىن تووشى جوۋرە حالەتەك دەپىن دەلىلى دەرزى ئاژەن دەكرېن بۇيە ئەو كەسە دەلىت لاقىم مېروولە دەكات. لاي ھەمووان ئاشكرايە خوڭىن بە ئازادى بەنيو دەمارەكانى جەستەماندا رېدەكات و دەبىتتە رامالېنى ئەو ھەموو پاشەرۇ ژەھراۋىيانەى لەنيو خانەكانى دەمارەكاندا كۆ دەبنەو. بەلام ئەگەر بەربەستىك بوو ھۇى پەنگ خواردنەو ھى خوڭىنەكە ئەوا ئەو پاشماۋانە كۆدەبنەو و خامەكانى دەمارەكان لەكارى خوڭيان دەكەون كە گويزرانەو ھى نامەكانە لە لاقەو ھى بۇ مېشك. جا كاتى لاقمان رادەكېشىن جارىكى تر خوڭىن بە دەمارماندا تېدەپەرېت و ئەو مېروولە كۆردنە روودەدات.

مېرۋولە

چەكەن ئەسەرەپەر
۱۸۰۵

زور لە مېرۋولە ئالا ھەبوو و لە جەنگەكاندا بلىند كراۋدەتەو، بەلام ۋەكو ئەو ھى ھەموو ولاتىك ئالاىەكى ھەبىت بېرۋكەيەكى نويى و يەكەمىن ئالاش كە لە پەرۋەرۋەست كرا لەلايەن رۇمانىيەكانەو بوو. بەلام كاتى ويلايەتە يەكگرتوۋەكانى ئەمەرىكا ئالاي تايىت بەخوڭى دروست كۆر زۆربەى ولاتانى جىهان چاۋيان لە ئەوان كۆر، بەرىتانياش لە ۱۸۰۱/۱۲/۱ ئالاي خوى راگەياند، فەرەنساش دواى شۇرش ئالاىەكى سى رەنگى بۇ نويىنەرايەتى فەرەنساي پى بكات دروست كۆر. بەلام ئالاىەك لە رەنگەكانى سەوز و سې و سۈر بۇ يەكەمىن جار لە ۱۸۰۵ لەلايەن ئىتالىيەكانەو بەرز كرايەو، ئەم ئالاىەى ئىستاي كۆردستانىش بۇ يەكەمىن جار لە مەھاباد لە كۆمارى كۆردستان بەرز كرايەو.

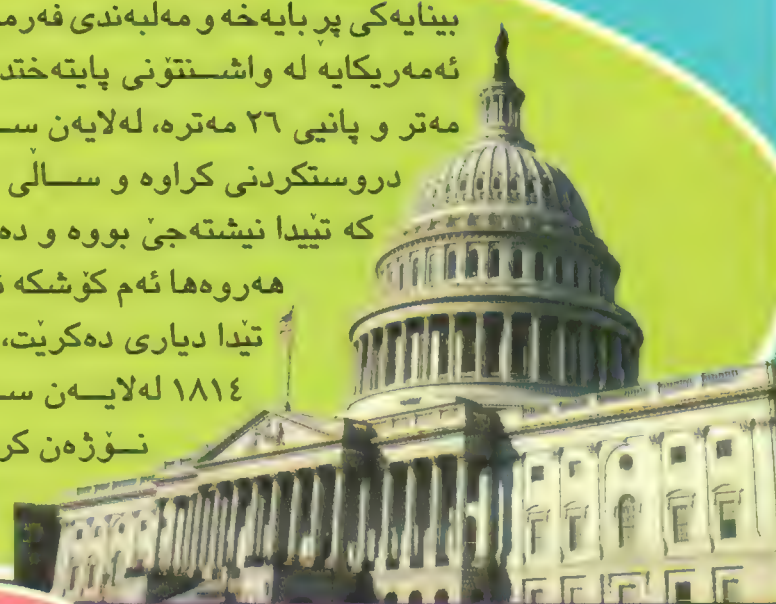
نېشانەى ھەلەيان راست لەم رستانەى خوارەو ھە

سەر بەست كاكەولا-سۇران

- قىر لە نەوت پىكدىت
- زوھرە گەورەترىن ھەسارەيە
- ئۆرۈگۈى بچوكتىن كۆمارى ئەمەرىكاي باكوورە
- چىاي جەنگەل لە باكوورى كۆردستانە
- گورچىلە لە رۆژىكدا ۳۶ جار خوڭىن پالفتە دەكات
- زەيت لە كونجى دەردەھىندىت
- ئەدىسۇن دووربىنى داھىنا
- كارى سەرەكىى سېل دروستكۆردنى خېۋكە سېپىيەكانە

كۆشكى سېى White House

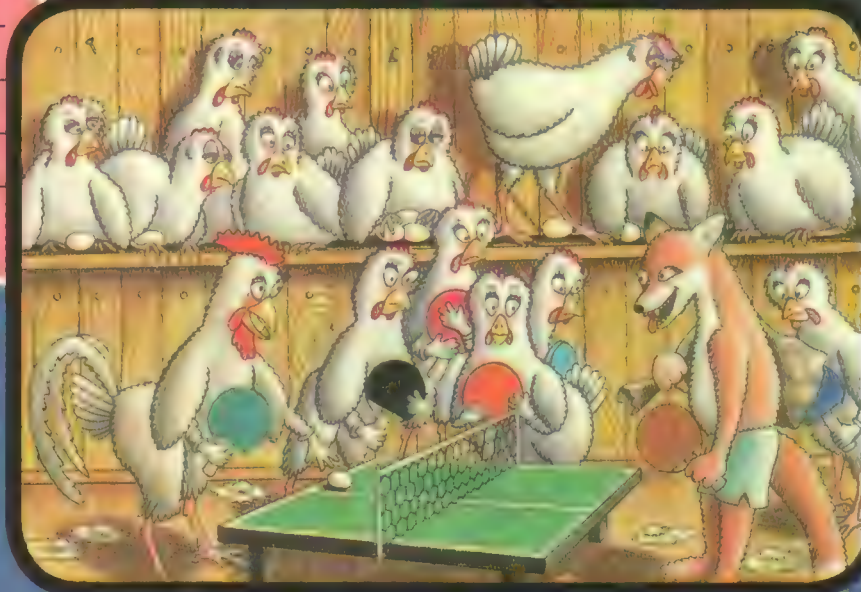
بىنايەكى پىر بايەخە و مەلبەندى فەرمى و نىشتەجى سەرۈكەكانى وىلايەتە يەكگرتوۋەكانى ئەمەرىكايە لە واشىنتونى پايتەختدا، ئەم كۆشكە لە چوار نھۆم پىكھاتوۋە، درىژى ۵۲ مەتر و پانىي ۲۶ مەترە، لەلايەن سەرۈك جۇرج واشىنتونەۋە سالى ۱۷۹۲ دەست بە دروستکردنى كراۋە و سالى ۱۸۰۰ تەۋاۋ بوۋە، يەكەم سەرۈك كۆمارى ئەمەرىكا كە تىيدا نىشتەجى بوۋە و دەسەلاتى تىدا گرتوۋەتە دەست، جۇن ئادامس بوۋە، ھەروەھا ئەم كۆشكە ئەو شوئىنەيە كە سىياسەتى وىلايەتە ئەمەرىكايىيەكانى تىدا دىارى دەكرىت، بۆيەش بە كۆشكى سېى نىۋ دەبرىت چونكە سالى ۱۸۱۴ لەلايەن سەربازەكانى ئىنگلىزەۋە سوۋىتىنراۋە. دۋاى ئەۋەى نۆژەن كرايەۋە بە رەنگى سېى بۆيە كرا، ئىتر لەۋ كاتەۋە بە كۆشكى سېى ناۋى دەرکرد.

- باوكت بە ژنى مامت دەلى: براژنمە
- دايكى باوكت بە دايكت دەلى:
- باوكت بە دايكت دەلى:
- باوكت بە خالت دەلى:
- دايكت بە باپىرت دەلى:
- دايكت بە خوشكى باوكت دەلى:
- دايكى دايكت بە باوكت دەلى:
- دايكى دايكت بە دايكت دەلى:
- خالت بە دايكى دايكت دەلى:
- باوكت بە خوشكى دايكت دەلى:

ئەم قىزمانە چى بەيەككى دەلىن

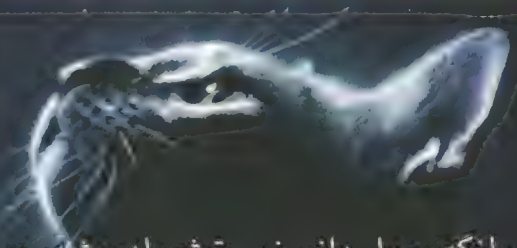
سارا مەخمەد - سەنگەسەر

جۋان سەرنجى ئەم وىنەيە بدەۋ ئازابە بابەتىكى لە باردەۋ بىۋوسە !
ئەگەر نوۋوسىت ئەۋە بۇمانى بىئىرە ، تاگەر شىيا ، ئەۋا ئىمەش لەگەل وىنەكەى خۇتدا بۇتى
بلاۋىكەينەۋە .

پشيله چون له تاريخيدا ده بينا؟

په فشان دمه ره شيد
سه لکه سهر

پشيله سهر به خيزانی شیر و پلنکه، چوار دانی زور تیژی له پشيله و هی دمهیدا هه
بو قه پکرتن و برینی گوشت، کومه لی چرنو و کی چه ماوه ی پیوه یه چوون دهرزین.
پیه کانی تو و کاوین، به کیک له و شتانه ی یارمه تی پشيله ددهات راو چیه کی چاک
بیت، چاوه کانی، چونکه چاوه کانی ده توان له تاریکی شه و پشیدا بین، بویه
زور به ی راوه کانی له شه و دا دهبیت، له روژدا کلینه ی چاوه کانی زور بجووک
دوبه و و له شه و دا ده کرینه و و ریگه ددهن بجو و کترین تیشک لیانه و ده بجیته
ژو و ره و ده. باکراوندی چاویشی به ماده یه که له شیوه ی زیوی زاخا و دار سواخ
دراوه، که مترین تیشک که ددهات له چاوی پیچه وانه ی ددهات و ده له بهر شه و
نه کهر لایتیکی دهستی به شه و بکرینه پشيله ده بینن و ده کو چرا ده سووتین.

من چیم؟

دارا هندی - کمری

پوچا ده پزمین

به رزی جه لال - ناغجه لهر

به هار و هاوین دیمه
کوردستان، ملیکی دریژی
۱۱۰ سان تیمه ترم هیه
کیشم له نیوان ۲،۵ بو
۴،۵ کیلودایه، بو ق و
گیانه بهری چکوله و مار
دهخوم، دهنو و کم سوور
و دریژه و له سهر دارته ل
و شوینه بلنده کان هیلانه
ده که م و هیلکه ده که م له
ماوه ی ۳۲ روژ له نیوه ی
به هار تا سهره تای هاوین
هه لیدینم.
ده زانی من چیم؟

از جیسه و زحار شه و ته نه باه و یانه
دروست ده کسان که ده چیمه نیو
که بو و مائه و ده، یا له نه جانی سهر ما
یا خورده خه ساسیه ش ده شیت شه و
وروزانه دروست بکات شه و ده یه
وروزاندنی لایه کانی په رده ی چلمی
لووت، پزمین هه و لیکی جه سته یه بو
دهرکردنی ته نه و روزینه ره کان و
رزگار بوون لیان.
هه و ده ما هه ندیک جار دهماری چاو
به هوی تیشکی زور تیژه و ده پزمین
چی ده کات، له کاتی پزمیندا هه و و
جه سته تووشی موچرکه ده یی.
چونکه شه و هه وایه به خیرایی ۱۶۰
کیلومه تر له کاتزمیریکا دهرده چیت
هه ربویه سهرجه می جه سته
سهرجه می جه سته دله رزیت و ده و
چاویش به شیوه یه کی ئوتوماتیکی
داده خریست و دوا ی پزمین لاشه
ده بوژیت و ده.

ئاسك

ۋېنەزېلىن كەركۈۋى - رەھىماۋا

ئاسك ئازەللىكى شىردەرى سمدارە، بەرزىيە كەي لە ۶۰ سانتىمە ترەۋە بۇ ۹۰ سانتىمە تر دەپت. كىشىلى لە نىۋان ۱۸ بۇ ۲۵ كىلوۋدايە. گياندارىكى گورج و خىرايە، دەتوانىت تا بەرزايى دوو مەتر باز بدات. مېيە كانيان لە نېرە كانيان بچوو كترن. نېر و مېيان شاخيان ھەن، بەلام ھى مېيە كان بچوو كترن. چاويان زۆر تېزە، ھەستى بىستىن و بۆن كىردىنشىيان بەھىزە. گياندارىكى كۆمەلەيەتېن و بەمىگەل دەژىن.

ئاسك ئازەللىكى روۋەك خۆرە و گيا و گەلا و لىقى دارە كان دەخوات، بەخىرايى رادەكات، و بەيە كىك لە ناسكترىن و جۋانترىن ئەو ئازەلەنە دادەنرىت، كە لە دارستان و دەشت و دەر و باخچە كاندا دەژىن.

ۋورچ

ئازەلېن خوسېن - كەركۈۋى

ۋورچ ئازەللىكى شىردەرە، قەبارەي گەۋرەيە و كلكى زۆر كورتە، مېيەنى ۋورچ يەك جار لە سالىكدا، يەك بۇ چوار بېچوو دېنى، زۆر بەيسان لە باكور دەژىن، بەتايەت باكورى ئەمەرىكا و ئاسىيا، پەنگى ۋورچ لە نىۋان قاۋەيى و پەشە، ھەرۋەھا جۆرىكى ترى ۋورچ ھەيە پىي دەلېن (ۋورچى جەمسەر) ئەم جۆرە ۋورچە پەنگى سېيە، بەلام پىستيان پەشە، ئەمەش دەپتە ھۆي ئەۋەي رېزەيەكى زۆرى گەرمى لە جەستەيدا پارىزى، قورسايى ۋورچى نېرەنە لە نىۋان (۳۵۰ - ۶۵۰) كىلوگرام دەپت.

كەر

پىشتىۋان مەھمەد - قىشلاخ

شۋىنى ژيانى ئەم ئازەلە شىردەرە دارستان و كىلگە و گوندە كانە . خواردنى سەرەكى گيا و گولە. درېزى ۱،۹ تا ۲،۴ مەترە. مەرۋف لە كۆنەۋە كەرى بۇ سۋارېۋون و بار ھەلگرتن و عارەبانە راكىشان بەكار ھىناۋە. مىسرىيە كان بەر لە ھەزاران سال مالىيان كىردوۋە. چىنىش لە ھەموو ۋەلەنە كان پتر كەر بەكار دەھىپت. كەرى كىۋى بەزۆرى لە دارستانە كانى ئەفرىقادا زۆرن و بەبىر پىكەۋە دەژىن. ماكەر بەسالىك زگ دەكات و بۇ ماۋەي شەش مانگىش شىر بەجاشكە كەي دەدات.

مەردىن - سەلىمانى

ئاي پاد
I PAD

تازەترین جۆرى ئامبىرى كۆمپىوتەرە كە كۆمپانىيە (ئەپلى) ئەمىرىكايى
لە بازاردا نامايىشى كىردۈۋە ، تازەترین جۆرى بە ناۋى (ئاي پاد ۴) بەم
زىۋانە رەۋانەى بازارەكانى جىهان دەكرىت ، ئاي پاد كۆمپىوتەرەيكى
ئىجگار پىشكەتوۋە و لە پىگاي (پەنجە لىخشان) كاردەكات و چەندىن
بەرنامە و پارچەى پىشكەوتوۋ لە خۆدەكرىت وەكو بلوتوس و واىەرلىس

پىشيانان و كەشۋەھەوا

ئەگەرچى جوتياران و رىبوارانى پىشيانانمان
نەخويندەوار بوۋنە و ھىچيان لەبارەى سەرەتاكاني
كەشۋەھەوا نەزانىۋە ، بەلام بە ئەزموونى خۇيان و
پىشيانانمان وەرزى تۈكرىدن و نەمام ناشتن و زۆر
شتى تىرى گرىنگيان بە وردى ديارى كىردۈۋە و
گۇرانكارىيەكانى كەشۋەھەواشيان خويندۈۋەتەۋە .

بۇ نمۇنە دەرەكەۋتنى پەلكەزىرىنەى بەيانيانانمان بە
نیشانەى تەۋابوۋونى باران دانائە و گوتوۋيانە بە
دلىبايىيەۋە بىرۋنە سەر كار و كىلگەكانى خۇتان .

بەلام دەرەكەۋتنى پەلكەزىرىنەى ئىۋاران ماناي باران
و تىكچوۋنى كەشۋەھەوا بوۋە لايان و دەيانگوت لە
مالەكانتان بىرەۋن و دەرەمەچوۋن .

دەرەكەۋتنى خەرمانەى دەۋرى مانگ بە شەۋان ماناي
نيزىك بوۋنەۋەى تىكچوۋنى كەشۋەھەوا و ساردبوۋنى
ھەۋا بوۋە لايان .

سوۋرەلگەرانى ئاسۋ لە كاتى رۇژئاۋابوۋندا ماناي
ئەۋە بوۋە كە رۇژى داھاتوۋ خۇرەتاۋىكى بە تىن دەپى .
ئىستاش ھەموو ئەۋ پىشيبىنيانەى پىشيانانمان بە بەلگە
سەلمىنراۋن و لە زانستى كەشۋەھەۋادا ئەۋ دياردانە بە
ھەند وەردەگىرىن .

ھەلۋى ماسىگىرە

دېژىيەكەى (۵۰) سانتىمىترە ، نىرە و مىيەى
پەك رەنگن ، دۋاي ھەلۋى پەنجە كورت تەنيا
ھەلۋىكە پىشتى بۆرە و بەرزكى سىپىيە و خەتى
سىنگى ئامال بۆرە ، سەرى سىپى و كاكۇلدارە ،
خەتى چاۋى رەشە و بەرەۋ پاش مىلى كىشاۋە ،
بالى بارىك و دىژە ، ژىر بالى سىپىيە و خەتى
رې رې قاۋەيىيە . كلكى رې رېيە ، لەسەر ئاۋ بە
ئارامى لەنگەر دەرگى و بۇ گرتتى ماسى لوۋر
دەبىتە ناۋ ئاۋ و لاقى پىش ھەموو جىيەكى دەگاتە
ئاۋ ، بۇ وچان لەسەر دار يان رەۋەزى كەنار ئاۋ
ھەلدەنىشى ، ھەمىشە نىزىك گول و چەمى گەرە
يان دەريا دەژى ، لەسەر دار ، لەسەر رەۋەز
و دورگەى دوۋرەدەست و تەنانت لەسەر
عەرزى خىزەلان ھىلانە ساز دەكا .

هیلکە

نەسرین - ئازادی

منالیک مریشکینکی کریبوو، هەموو
رۆژیک سێ جارێ ئاوی گەرمی پێ
دەدا، کە پرساریان لیکرد بۆچی ئاوی
گەرمی دەدەیت؟ لە وەلامدا گوتی:
بۆ ئەوەی هیلکە ی کولام بۆ
بکات.

پێکەنە تا جواتر بیت

نیشتمان عەلی - دوکان

قوتابی

لە پۆلیکدا مامۆستایە ک دوو
قوتابی هاری دەیت پێیان دەلێت:
ئەگەر بیت و لەمەودوا هارەبانی بکەن،
یەکیکتان فری دەدەمە دیجلە و ئەوێترتان
بۆ فورات، یەکیکتان لە قوتابیە هارەکان
هاوار دەکات، لە شەتولەرهەب
یە کەدەگرینەو.

خ

بە کابرایە ک دەلێن
سێ ناو بلی بە (خ) دەست پێ
بکات ئەویش لە وەلامدا دەلێت:
(خەسەرە، خۆم، خوا عافوی
کات باوکم)

هیاوا شاگر - خورماتوو

بەخە

منال

منالیک شەش سالان لە گەل باوکیدا
دەچن بۆ بازار، نزیکێ بازار دەبنەو.
کورەکە بە باوکی دەلێت باوکە من کورێ
کێم؟ باوکەش لە وەلامدا دەلێت بێگومان
کورێ منی، بەلام بۆ؟
کورەکەش دەلێت: باوکە ئەو بۆچی
هەموو جارێک دایکم پێم دەلێت کورێ
سەگ؟!.

دانساز

پیاویک دەچێتە لای دانسازیک بۆ ددان کێشان،
دانسازەکە ددانەکە ی بۆ دەکێشێت ئەویش
دەست دەبا دە دینارییەکی دەدات. دانسازەکە
وردە ی ناییت، سەیریکی پیاوێک دەکات و
دەلی چی دەلێت ددانیکێ تەرت بۆ بکێشم؟

حهز له وينه کيشان دهکهم به ماجيکي رهنگاورهنگ

دېمانه: شاگون ساپير - کهرکووک

پرسپار: دهکړی خوت به هاورپيانی حاجيله بناسينيت؟
وهلام: ناوم دينا بهکړه، تهمه نم ۹ سالانه و دانيشتووی گهرهکی
ئيسکانم.

پرسپار: پولي چهندي و له چ قوتابخانه يه کدا دهخويني؟
وهلام: پولي سييه مم و له قوتابخانه ي چوارباخي سهرهتايي کچانم.
پرسپار: ثارهزووت چييه؟

وهلام: ههز له وينه کيشان دهکهم به ماجيکي رهنگاورهنگ، له
تابلوکانشمدا زياتر رهنگي سوور و سهوز و پرته قالي به کاردينم.
دايک و خوشکه کهم هاوکاريم دهکهن له وينه کاند و پينماييم دهکهن.
پرسپار: جگه له وانه کاني قوتابخانه له کاتي پشوودا چي دهکيت؟
وهلام: له پشووه کاند هره خهريکي وينه کيشان دهبم، نه گهريش له
وينه کيشان ماندوو بووم، هاوکاری دايکم دهکهم له رازاندنه وهی
خوان و شووشتني قاپه کان، ههندي جاريش يارمه تبي باوکم دهدهم
تا جله کاني له بهر بکات، چونکه له رووداويکي ئوتومبيلا باوکم
دهستي شکاوه و پيوستي به يارمه تبييه.

ثارهزووم له وينه کردن و فيلمی کارتونه

دېمانه: سوزان گهریم - کهرکووک

ناوت: کهنير فراس جه مال

ته مهنت چهنده؟ ههوت سالانم

پولي چهندي؟ يهکی سهرهتاييم

له چ قوتابخانه يهکی؟ چوارباخ

ثارهزووت له چييه؟ وينه کردن و سهير کردنی فيلمی کارتون
سهيري کوواری حاجيله دهکهي؟ بهلنی هه موو جاریک باوکم
کومه ليک کوواری منالانم بو دينيته وه حاجيله شي تيدايه.

کاره ساته کانی هه ساره دی

زهوی

کرک - که/کهوت

هه زاران ساله هه ساره که مان روو به رووی ژماره یه کی زوری کاره ساتی سرووشتی بوو ته وه، که هه ندیکیان له که ردوونی دهره وهن و هه ندیکی تریان له ده ریا و وشکانی و نیوچه رگی زهوی خویه تی.

کاره ساته کانی که ردوونی دهره وه، بریتین له و نه یزده کانه ی له خولکه ی زهوی نزیکه دهنه وه و به هوی کیش کردنی زهوییه وه زور به توندی بهر زهوی ده که ون، نه وانه ی له ده ریا و نوقیانو و سه کانی شه وه دین لاقاو و زریانی ده ریاین، کاره ساته کانی نیوچه رگی زهوی ش کرکان و بوومه له رزه کانی، که هه هه موویان زه ره و زیانی که وره دیان لی ده که ونه وه و دهنه مایه ی مالویرانی دانیش تروانی سه رووی زهوی. له سالی ۱۸۱۵ دا که وره ترین کرکان له دورگی تامبورای ولاتی نیندونیسیا ته قینه وه و هینده ی ته قینه وه ی ۱۰ هزار بومبی هایدرو جینی به هیز بوو و بوو هوی ناواره کردنی سهدان که سی دورگی که و ژده راوی بوونیان.

له سالی ۱۹۰۵ دا مه تر سیدار ترین بوومه له رزه ولاتی نیکوادوری هه ژاند، که توندییه که ی هینده ی ته قینه وه ی ۱۰۰ بومبی هایدرو جینی ده بوو و مه رگی هه زاران که سی له کهل خویدا هینا.

که ردووناسان نه وه دیان روون کردو ته وه، که پیش ۶۵ ملیون سال مه تر سیدار ترین کاره سات به سه ر زه ویدا هاتی، که و تنه خواره وه ی هه سارو که یه که و بوو مایه ی قر کردنی ژماره یه کی زوری زینده ودرانی سه ر زهوی، که گرینگترینیان داینا سوره کانی و به هیزی ۱۰۰ ملیون بومبی هایدرو جینی بهر زهوی که و تووه.

ریوییه فیل باز ده کی ژماره ۸ ی حاجیله له چوارقورنه دوزراییه وه

به لئی ته مجاره ش بو ریوییه فیل باز ده کی حاجیله که ویستبووی ده رباز بیت هاوړیمان (چوارقورنه) دوزییه وه و حاجیله ی لی ناگه دار کرده وه، نیمه وپرای ده ستخو ش و پیروزیایی، ژماره کانی سالیکی کوواره که ی بو دهنیرین له که ل ریژ و خوشه ویستیمان

مستهر بین

روان ته تکینسون ، هونه رمه ندیکی به هر دمه ندی
کومیدیای جیهانی که به نازناوی (مستهر بین)
ناسراوه .

مستهر بین ، یه که مین نواندنی له سالی ۱۹۹۰ بوو
، کاتیک زنجیره یه کی ۱۴ نه لقه بی له ته له قزیونی
ولاتی به ریتانیا ، له و سال پیشکesh کرا ،
ناوبانگیکی زوری بوخوی په یداکرد و له سالانی
دواتر چه ندین فلیمی دریزی پیشکesh کرد که
بووه مایه ی دستخوشی به شیکی زور له بینهر
و ره خنه گران له سهرتاسه ری جیهاندا .

مستهر بین ، له کاری نواندنیدا په نا ده باته بهر
جوله ، رووداوی به په له ، خوی دوور ده کریت
له قسه کردن و دایه لوگ که بیگومان نه م جوړه
هونه ره یه کیکه له قورسترین کاری هونه ری و
نواندن .

په پووله بچکوله، په پووله یه کی زیره ک و رهنګاوره نګی جوان بوو، هه میښه
ناموژګاریه کانی دایکی له یاد نه ده کړد.

روژیکیان به قسه ی هاوریکه ی له کیلګه کې خویان دوورکه وته وه بۆ کیلګه یه کی
تر، کاتیک ناموژګاریه کانی دایکی به بیر هاته وه چپانډیه گویی هاوریکه ی و وتی:
ده بی بګه ریمه وه دایکم پنی و تووین له کیلګه کې خومان دوور نه که وینه وه.

هاوریکه ی دایه قاقای پیکه نین و وتی: هه ی ترسنوک من ده زانم تو ترسنوکي..
وهره هه ی ترسنوک وهره.. وهره... با گولیکي بون خوشه پيشاندهم.

هه ولی دا به دم بانګه وازی هاوریکه یه وه نه چیت، به لام له بهر نه وه ی پنی نه لیت
ترسنوک، که وته هاوشانی تا گه یشتنه گولیک که بونه خوشه کې و رهنګی جوان
و رازاوه کې په رهنګی سهرنجیانی راکیشا، هردوو په پووله کې له خوشیاندای
بوی دهرچوون تا بګه نه ناو جهرګه ی خونچه کې.

په پووله بچکوله کې ناموژګاریه دایکی له بیر چوو کې پنی و تېوو له مال دوور
نه که ویته وه و له هیچ شتیکش نزیک مه به وه تا رهګ و ریشه ی نه زانیت، تامی
شیله ی گوله کې هه موو شتیکي له بیربرده وه نه پده زانی گه لاکان وا دهوره یان داوون
و به نیازن بیانخنکین کاتیک په پووله بچکوله کې و هاوریکه ی هه ستیان کړد له
مردن نزیک بوونه ته وه، هردووکیان چوکیان دادا. تا له ولاوه گه لایه کی بچوک
له ناو جهرګه ی گوله کې وه هات و هردووکیانی له مه ترسی دوورخسته وه په پووله
بچکوله کې ناوړی لی دایه وه ته ماشای کړد نه وه دایکیتی بزه یه کی بۆ کړد و گویی
لی بوو دایکی وتی: دراوسیکه مان پنی وتم که نیوه بهر وه زینده وه رخوره کان
چوون، بویه به دواتانا هاتم.

په پووله بچکوله کې به شهرمه زاریه وه رووی کړده دایکی و وتی: دایه گیان لیم
ببووره نه مه دواچاره.. دواچار..

سهرچاوه: له ینته رنیته وه

حسوت جاران بی ودهستان نهم رسته یه بلیره وه

زانا سیمه - کهرکووک

سی قهرتاله هات به تاوا
یه کیان موو بوو، یه کیان توو بوو، یه کیان گوو بوو
چنگم داله موو، قهیم داله توو، له قهیم داله گوو

رېوی و قهله رېشکه و گورگ

قهله رېشکه يه ک له سهر دارېک نيشته وه، رېوييه کي برسي چاوی پي کھوت و به دهنګيکي بهر ز بانګي کرد: سلاو
 ئه ی قهله رېشکه ی هاورپم وهره با پيکه وه بدويين و گويم له دهنګه خوشه کت بيت.
 قهله رېشکه وه لامي دايه وه: چون بو لای تو دابه زم دته وي زه فهرم پي بهري.
 رېوی وه لامي دايه وه: ئه ی هاورپم ئيمه په يمانېکمان له گهل يه کتر مور نه کردوه، که چيتر دژايه تي يه کتر
 نه کي ي و به ناشتي بژين پيکه وه، هه موومان هاوکاري يه کتر بين و به ييزه کان يارمه تي لاوازه کان بدن،
 ئه وسا خير و بهرکته دهرژيته سهر هه مووان.
 قهله رېشکه بيړي کرده وه و به خيرا يي وه لامي رېويي دايه وه و گوتي: ئه وه گورگيک له پشته وه هات و هه موومان
 پيکه وه داده نيشين و گوي له يه ک دهگرين و خوشترين و تازه ترين گورانيتان بو ده چرم.
 هه رته وهنده ی که رېوييه که گوي لي بوو گورگه که هات، به دهنګيکي بلند هاواري کرد: جاريکي تر ديمه وه لات
 نه وه ک ئه و گورگه زه فهرم پي بهري.
 قهله رېشکه که پي گوت براکهم بو دترسيت، ئه ی ئيمه په يمانېکي هاوبه شمان مور نه کرد؟ (ببور ه په يمانېکي
 هاوبه شيمان مور کرد بو ناشتي)
 سهر چاوه: ئينته رنيت

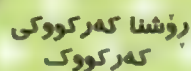
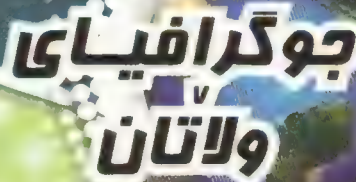
پشيله و کهله شير و مشکيله

و: شلېز محمد - کورکووک

روژيک به چکه مشکيک بو پياسه کردن چوړه کوره پانه که ی نزيک خويان، هيني که رايه وه به دايکي گوت:
 - دايه گيان، دوو گيانله بهري سه يروسه مه رهم بيني، يه گيان سامناک و توقينه ر، ئه وي تريشيان تابليي ناسک
 و نه رم ونيان بوو.
 دايکي گوتي: ئاده ی گولي دايه زياتريانم بو وه سف بکه.
 مشکيله وه لامي داوه: دايه توقم چوو، که بينيم دوو قاچي رهش، پوپنه يه کي سوور به تهوقي سهريه وه يه، دوو
 چاوی خر و گه وره، لووتيشي قولاپ ئاسا چه مابووه وه، کاتيک نزيکي بوومه وه دهنووکي واز کرد و قاچي
 بهر ز کرده وه و به دهنګي بهر ز قوقاندي، زنده قم چوو.
 دايکي گوتي: ئه وه کهله باببه گولي دايه، کهس ئازار نادا و ليشي مه ترسه.
 - به لام ئه وي تريان له بهر روژه که پالي لي دابووه وه، گهر دني سپي ورنجه ی دهات، پيه کاني خوله ميشي
 بوون، زگي خوی دهلسته وه، ئه وده مي بينمي که وته کلکه له قي.
 دايکه گوتي: ئای که نه فاميت مشکيله نازداره که م، ئه وه دوژمنه هه ميشه ييه که مانه، پي ده لين: پشيله.

ناوه راست

بیکه‌ی جوگرافیا: تفریحیای ناوهراست **گرنیگترین هاورده‌کانی:**

و کۆماری کۆنگۆ دەکەونه باشووری و کامیرون **کات:** گریتج + ۱. **میژوووی بە نەند** سنووری رۆژاوا ئای پیکدینی.

ژمارهی دانشتوان: ۳ ملیون و ۸۰۰ هزار ۱۹۶۰

چری دانیشقوان : ۶ کس له کیلۆمه تریکی جیهانه له بهره مهینانی
دوو حادا . نه لاسدا .

۳۳،۱٪ کریستیانی کاتولیک، ۳،۲٪ موسلمان، ۰،۳٪ بهائئ، ۱۲٪ نانسی ھۆزەکی، و ۱،۴٪ نائە کانی تر.

یانگی (۵۵۳ ھزار کہ سی تیدا دہڑی).

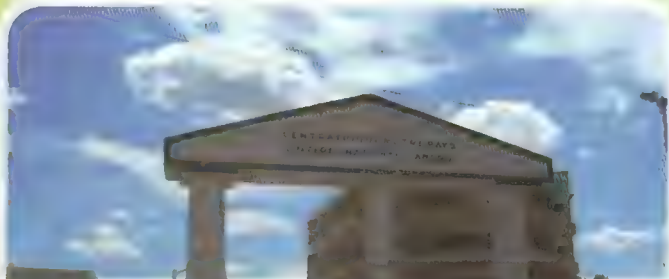
گرینگتیزین شارەکانی: بمباری، بربراتی، بۆروار.

جۆرى حوكمرانى: پەرلەمانىي فرە حزىبى.

دراو: فرهنگي ته فریقیاپی.

زمان: فرہنسی و سانجويي.

گرینگترین همنارده‌گانی: قاوه، چا، ته‌خته،

تیپی ریال مه‌درید

وه‌رزین همه قادره‌ره‌م

ناوی ته‌واوی ئەم تیپه (تیپی شاهانه‌ی مه‌درید بو توپی پی‌تیپه به تیپی (اسپی) ناسراوه و ناوه کورتکراوه‌که‌ی (ریال مه‌درید)ه. له ۶ی ئالاری ۱۸-۲ به ناوی یاتنه‌ی مه‌درید بو توپی پی دامه‌زرا.

یاره‌که‌ی ئەم تیپه بریتییه له یاریه‌که‌ی (سانتیاگو بېرنابېو) له شاری مه‌دریدی پایته‌خانی ئیسپانیا. که ۸۰هه‌زار و ۲۵۴ که‌س ده‌گیری. ناوی سه‌روکی تیپه‌که (فلورده‌تیفو بېرنابېو) ه و ئەم تیپه له خولی ئیسپانیا یاری ده‌کا و وه‌ک باشترین تیپی توپی پی له سه‌ده‌ی بیسته‌مدا هه‌لبژێردراوه.

ریال مه‌درید ۲۱ جار خولی ئیسپانیا‌ی بردووه‌ته‌وه و ۱۷ جار جامی شای ئیسپانیا‌ی بردووه‌ته‌وه. هه‌روه‌ها ۹ جار پاله‌وانیتی خولی پاله‌وانانی ئه‌وروپاشی به‌ده‌ست هه‌ناوه.

تۆپی پی نه‌مه‌ریکایی

هه‌ساره‌ی ته‌گه‌ر ته‌گه‌ر

تۆپی پی نه‌مه‌ریکایی وه‌رزشیکه له نه‌مه‌ریکا به (football) ناسراوه. مه‌به‌ست له‌م یارییه تیپه‌رینه به‌ناو یاریزانانی تیپه‌که‌ی به‌رامبه‌ر تا گه‌یشتن به نه‌وسه‌ری ناوچه‌ی ڤکابه‌ر.

له تۆپی پی نه‌مه‌ریکاییدا تۆپ به ده‌سته‌وه ده‌گیری و ده‌گری فرپی بده‌ی بو یاریزانیکێ تر بو نه‌وه‌ی به‌ره‌و پیشه‌وه ببیا. هه‌روه‌ها یاریزان ده‌توانی تۆپه‌که بده‌ته ده‌ستی یاریزانیکێ تر.

گۆلکردن له تۆپی پی نه‌مه‌ریکاییدا به چهند شیوه‌یه‌که:

به‌ره‌و پیشه‌وه چوون و تیپه‌راندنی هیلێ گۆلی تیپی ڤکابه‌ر به‌پی وه‌ستان، یان هاویشتنی تۆپه‌که بو یاریزانیکێ تر که له‌ودییو هیلێ گۆله‌که‌یه، یان شووتکردنی به‌رزێ تۆپه‌که بو نه‌وه‌ی به‌نیوان نه‌و دوو ستوونه‌دا بڤوا که له‌کوتایی ناوچه‌ی تیپی ڤکابه‌ردان.

تیپی براه له تۆپی پی نه‌مه‌ریکاییدا نه‌و تیپه‌یه‌که له‌ماوه‌ی دیاریکراودا زۆرتین خال تۆمار ده‌کا.

ژماره‌ی یاریزانانی هه‌ر تیپیک زیاتره له ۵۰ یاریزان، به‌لام ته‌نیا ۱۱ یاریزان له یه‌ک کاتدا له ناو یاریگه‌دا ده‌بن.

هاورپيانمان ئارەزووى چى دەكەن و

چى دەخوينەو

رېپورتاج : ئەواز ئەحمەد

شىفان شىرزاد تەمەنى ۱۲ سالانە و لە پۇلى شەشەمى قوتابخانەى سەرەتايى باسەرەى تىكەلە. لەشولارىكى رېكويىكى وەرزشىيانەى ھەيە، ليمان پرسى ئارەزووت چىيە؟ كوتى: وەرزش، بەتايىبەتى يارىى تۆپى بى، بىجگە لە كتيب و وانەكانى خۇم، ئارەزووى خويندەو شەم ھەيە و زۆربەى كۆوار و پۇژنامە وەرزشىيەكان دەخوينەو. ئەو باسى رەوشى خويانى بۇ كردين كە چۆن تا پيش دوو مانگ لەبەر نەبوونى پۇل، لە بن خيوەتدا دەيانخويند و باران كتيب و دەرەكانيانى تەر دەكردن، بەلام باش بوو رېكخراوئىكى خىرخواز ھات و ۳ پۇلى بۇ دروست كردن، سوپاسيانى دەكرد.

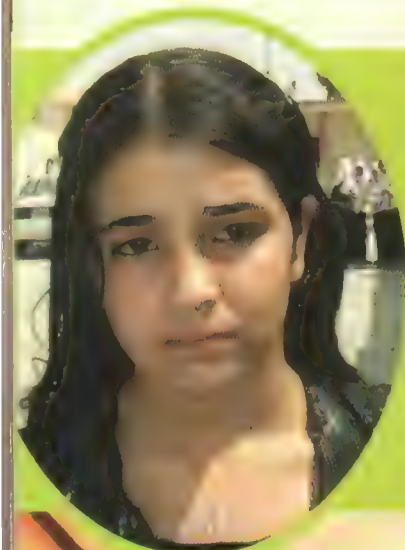

ئیسرا محەمەدى تەمەن ۹ سالان ھاورپىيەكى ترمانە و لە پۇلى چوارەمى سەرەتايىيە لە قوتابخانەى چوارباخى سەرەتايى كچان، يەككە لە حوينەرانى كۆوارى حاجیلە و ئارەزووى نووسىنى سروود و ھۆنراوہيە بۇ مندالان، دەيگوت: زۆر جار ھەولم داوہ بە شيعر و چىرۆك بەشدارى لە كۆوارەتان بكەم. زۆر ھەزىشم لە چىشتى ياپراخە و ئەو پۇژانەى دايكم لىيدەنى، ھاوکارى دەكەم. گشت مامۇستاكەم بەبى جياوازی خوش دەوين و ئەوانيش زۆر مېھرەبانن لەگەلمان و بىجگە لە فېركردن، ھانمان دەدەن لە چالاكیە ھونەرى و وەرزشىيەكانيشدا بەشدار بين.

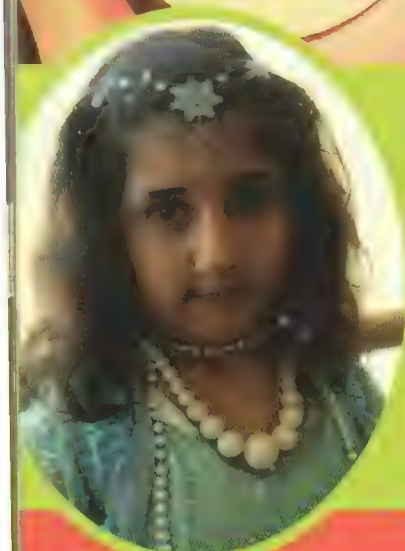

ئاسۇس كازم، جلیكى كوردی مۆرى له بهرکردبوو و به نمایشی شانوویی به شداری له چالاکیه کی قوتابخانه که یان کرد، نهو ته مهنی ۱۲ سالانه و له پۆلی شه شه می سه ره تاییه و بیجگه له خویندنی وانه کانی خوی ئاره زووی خویندنه وهی کواره تاییه ته کانی شه که بو مندالان دهرده کرین، له نمایشی شانوویدا رۆلی هاوسه ریکی خرابی دهگیرا و پاش ته و او بوونی شانوگه ریه که، پیمانی گوت: من له تاقیکردنه وه کانی نیوهی سالدا دووهم دهرچووم و بهو هیوایه ده خوینم که بیم به پزیشک، له گهل نه وه شدا زۆرم ههز له شانوگه ریه و هه زیش ده کهم ناو به ناو له قوتابخانه که ماندا نه م جوړه چالاکیانه ساز بدرین تا به شداریان تیدا بکه م، لهو کاتانه شدا که دهستم به تال ده بی، کوارای (که پر) ده خوینمه وه.

نه وال ره شهید، له پۆلی شه شه می سه ره تاییه و ته مهنی ۱۳ سالانه، به جلیکی کوردی جوانه وه خوی رازاندبووه و به شداری ئاههنگی قوتابخانه که یانی کردبوو، دهیگوت: زۆر ههز له خویندنه وهی شیعی کوردی ده کهم و جار به جاریش چیرۆک ده خوینمه وه. بو دوو ارپوژیش نه م هاوپییه مان ههز ده کا بی به ماموستای زمانی کوردی و قوتابیان فیری زمان و نه ده بی کوردی بکات، چونکه نهو پیوایه ماموستا پیشه یه کی زۆر پیروژه و سالانه نه وه دوای نه وه پیده که یه نی و ئاسووی ژیانان بو رۆشن ده کاته وه، بویه دهیگوت: ده بی ئیمه ی قوتابی چه ند ریز له دایک و باوکی خومان ده نیین، هه مندهش ریز له ماموستا کانمان بنیین و خوشمان بوین.

ئه فین نه وزاد، به به خشینه وهی شیرینی پیشوازی له میوانانی قوتابخانه که یان ده کرد و به روویه کی خوشه وه به خیرهاتنی ده کردن. نه م هاوپییه مان ههزی له خویندنه وهی کواره کوردیه کانه و به بهردهوامی کوارای حاجیله ده خوینیتنه وه. ئاههنگی قوتابخانه ی پیره میردی سه رهتایی به بۆنه ی کردنه وهی کتیبخانه یه ک بوو، که له لایه ن خیره خوازی که وه کرابووه، بویه ئه فین بهو مندالییه ی خویه وه ههستی ده کرد نه م کاره ی خیره خوازان ههلو یستیکی دلسۆزانه یه و سوود به قوتابیان ده به خشی و گوتی: ئاره زووشم وینه کیشانه به قهله می رهنگا ورهنگ.

نازاردانى گيانلەبەران

سارى كەمال تەمەن ۱۳ سال - چەمە چەمال

رېبوار كورپىكى لاسارە، زور ئازارى گيانلەبەران دەدات، لە كۆلانى مالى رېبوار دارىكى گەورەى لى بوو، لەسەر ئەم دارە چۆلەكەيەكى جوان لەگەل چەند بېچوويەكى خنجىلانەدا ھىلانەيان لەسەر كوردبوو. رۇژىكىان رېبوار لە كۆلان دانىشتىبوو سەيرى درەختەكەى دەکرد، بىنى ھىلانەى چۆلەكەيەكى، كەوتە بەرد تىگرتنى دارەكە بۇ ئەو ھىلانەكە بەربىتتەو ھە ئازارى چۆلەكەكان بدات، بېچووە چۆلەكەكانىش كەوتتە جريو لە ترسا، دايكە چۆلەكەيش ھىچ دەسلەتتىكى نەبوو نەيدەزانى چى بكات، ناچار بوو لە ھىلانەكە خۆى دەرباز كورد و لەسەر لى دارەكە نىشتەو ھە بە رېبوارى وت: ئەو چى دەكەيت كورە بچكۆلەكە چ كارت بەم درەختە ھەيە خۆ ئەم درەختە ھىچ بەرىكى پىو ھە نىيە بۆچى بەردى تىدەگريت؟ رېبوار وتى: دەزانم بەرى پىو ھە نىيە، بەلام دەمەويت ھىلانەكەتان بەردەمەو ھە. چۆلەكەكە وتى: بۆچى بەرى دەدەيتەو ھە خۆ ھىچ سوودىك بەتۆ ناگەيەنيت و ھىچ رېگايەكان لەتۆ نەگرتو ھە تكات لى دەكەم ھىلانەكەمان لى تىك مەدە و با بېچووەكانم نەمرن، ئەگەر بەرى بدەيتەو ھە بېچووەكانم دەمرن و توش گوناخت دەكات و ھىچىشت دەست ناكەوئى. باشە ئەگەر يەكەك مال لە ئىو تىك بدات تۆ چى دەكەيت؟ رېبوار ھىچى نەوت ھە رەستابوو، چۆلەكەكە وتى: بۆچى ھەلامم نادەيتەو؟ رېبوار كاتىك بىرى كردهو ھە زانى كارەكەى ھەلەيە برىارى دا ھىلانەكەيان لى تىك نەدات و جارىكى تر كارى وا دووبارە نەكاتەو ھە ھەركىز ئازارى گيانلەبەران نەدات.

كەلەشىر و رېوى فېلباز

چۆپى ئىسماعىل

بۆلى: يەكەم قوتابخانەى فېنك - كەركووك

رۇژىك لە رۇژان كەلەشىرىك لەسەر درەختىك ھەستابوو، رېوى فېلباز چاوى پىكەوت و بانكى كورد و گوتى: كەلەشىر... كەلەشىر برىار وايە ھەرچى ئازەل ھەيە لەم دارستانەدا ببە ھاوړى و چىتر رېوى پەلامارى مەر و مالات نەدات و پشیلە پەلامارى جوو ھە و مرىشك نەدات و پلىنگىش پەلامارى ئاسك و سەگىش پەلامارى پشیلە نەدات.

رېوى بەم قسانە فېلى لە كەلەشىرەكە كورد و باو ھەرى پى ھىنا و ھاتە خوارەو ھە لەسەر درەختەكە. رېوى فېلباز خۆى بۆ ھەلدا و كەلەشىرەكە بەخىرايى ھەلفرى خۆى كردهو ھە سەر درەختەكە و گوتى: ئىتر من باو ھەرتۆ ناكەم. بۆيە گووتويانە بە زورنای ھەموو كەس ھەلمەپەرە.

خويندهواری گرینگه

مجهمه د رزگار
پولی چوارهم
قوتابخانه ی زیاری بله رته تی

دور کورنی لار هاورنی به کتړ دهن به کیکان ناوی تازه و به وی تریان
نه وژاد. له قوتابخانه ده یانخبریک روزیکان باوکی نه وژاد به نه وژاد
گوت کورم واز بینه له خویندن له بهر نه وی سن دوکلیکت یو دیکور
نه وژادیش وازی بوو به لام تازه له سهر خویندن به رده وام بوو.
نه وژادیش چوه سهر دوکانه که و دسهر به کتړ کور به لام لیسان روز
خراب بوو، عالی تازه دیش روز له دوی روز به ره و ناشی - خجودن، عالی
نه وژادیش دوکانه کیکان له دست تا و نه وژاد روز به شیمان یو دوه
دوویاره گر ایه به یو قوتابخانه کی و دسهر کور به خویندن له کتل
تازه و هاورنی.

پولی یهک

نېسماعیل عوسمان - کهر کووک

نیستاکه شهش سالانم
من دهرچووی باخچه کانم
نه مسال دهرپوم بو خویندن
به ره و لوتکه ی سهرکه وتن
دارا و دارا دهرپوم
کتنبم نادرپنم
له ناو پول به ژیرانه
داده نپشم بو وانه
چی بلن ماموستاکه م
به گوینی ده که م وا نه که م
نه کهر نه رکم بو نووسین
ده بی وهرگر م ئافه رین
نه کهر سالیس ته و او بوو
پولی یهک دهرپم بو دوو
تا کو لوتکه ی سهرکه وتن
کوشش که م بی سره وتن

شیریکي مهر د

هېوا و دارا - کهر کووک

له دارستانیکدا شیریک پاشا بوو، نه م شیره زور به چهرگ و به و هفا بوو،
نه یده هیشت تازه له کانی نه و دارستانه به ده ست تازه لانی دیکه وه نازار
بچیزن،

نه م پاشایه بیچوویه کی زور درنده ی هه بوو بویه نه یده هیشت له ماله وه بچینه
دهره وه، به لام ههر پوژیک باوکی له گهل شیره کانی دیکه دا پرویشته ته
دهره وه نه میش به دزیی پاشا وه دهرپویشته دهره وه و، بیچووی تازه لانی
دیکه ی دهرخوارد.

پاشا نه مه ی بیسته وه ویستی بیکوژن، پوژیک له گهل خویدا بردی بو سهر
پووباریک و پنی گوت: نه کهر توانیت مه له وانی بکه یت نه و من تو ده که م به
پاشا و له جی خومت داده نیم، بیچووه کهش رازی بوو و خوی فریدایه ناو
ناوی پووباره که له ناکاودا تیمساحیک کی گهره خوی بو فریدا و خواردی.
پاشا زور خه مبار بوو له بهر نه وه ی بیچووه که ی مرد، به لام تازه له کانی
دارستانه که به پیچه وانه وه زوریان پی خوش بوو. دوی چهند سالیک
پاشا بیچوویه کی دیکه ی بوو به لام نه م بیچووه ی فیژ کرد تازه لانی دیکه
نه خوات بویه پیش نه وه ی بمریت بیچووه که ی کرد به پاشای نه و دارستانه
و خوی مرد.

نه ویش وه کو باوکی که سی نازار نه دا ته نیا نه و تازه لانه ی نازار ده دا که
نازاری تازه له کانی دیکه یان ده دا.

زیانہ گانی ھلمژینی دوو کھلی جگہرہ

ناز ټہ حمہد - رھ حیم اوھ

جگہرہ کیشان به کیکه له و کاره خراپانه ی که مروڤ خووی پیوډ دهگری و راسته و خو کاریگه ربی نه رینی له سهر تندرستی مروڤ مهیه و ده رکه و تووډ که مروڤی جگه رکیش زیاتر تووشی نه خوشیه گانی گوی ده بی، مهروډما نه وانه ی جگه ره ناکیشن و تنیا دوو کھلی جگه رھ ی که سیکي تر مه لده مژن نه گه ری که ربوونیا زیاتره له که سانی دوور له دوو کھل.

لیکولینه و ده کانش دهریا نختو وډ، نه و دوو کھله ی له تووتنی جگه رھ وډ دهر ده چیت ده بیته هو ی ریکه گرتن له که یشتنی خوین بو خوین به رھ گانی گوی و گوی بیبه ش ده که ن له ریژه ی پیویتی نوکسجین.

پسپورانش دهلین: نازانین ریژه ی نه و دوو کھله مه لمژ اوډ چنده که ده بیته هو ی که ربوون، به لام باشتین ریکه بو خو پاراستن، دوور که و تنه وډیه له و شوینانه ی دوو کھلی جگه رھ ی تیدا قه تیس ماوډ.

بویه نیوډی مندا لانیش ده توان به زمانیکی شیرین و به ریژه وډ داوا له باوک و دایکه جگه رھ کیشه کانتان بکه ن که نه گه ر جگه رھ ش ده کیشن با له شوینیکی داخراوډا نه یکیشن و دوو کھله که ی نه که نه سینکه خاوینه که ی نیوډوډ.

پاوان ھلین - رھوډه

چند ریتوینییه ک سه باره ت نانخواردن

مروڤی ناسایی له روژانی ناساییدا، روژانه ۳ جار نان دهخوات، و به و جارانه دهگوتريت (ژډم). که گریښه ریتوینییه ک به یانیا نه و پزیشکان چه ختی اعسر ده که نه وډ مرویش و رزه و هیز و توانای له خورا که وډ ده گوتريت بویه بو پاراستنی تندرستیمان پیوسته نه م ریتوینییه رھ چاو بکه ین:

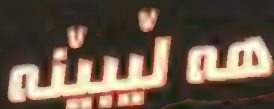
یه که م: ده بی روژگارمان به ژډمه خواردنی به یانیا نه ده ست پی بکه ین و به بی نانخواردن به یانیا نه ده ست پی بکه ین: نه گه ریش هر چه زت له خواردن نه بوو، به لانی که م په رداخیک شیر بخوره وډ.

دووډم: ژډمه خواردنه کانت له کاتی دیاریکراوی خویاندا بخو و هیچیا ن له ده ست خوت مه ډډه.

سینییه م: با ژډمه خواردنه کانت له گهل تیکرای نه دما نی خیزانه که تدا بیت و خوت جودا مه که رھ وډ و نه گه ر له به رډم ته له فزیوندا نان مه خو.

چوارډم: پارو وده کانت به جوانی بجاوډ و هه ول بډه له کاتی نانخواردنډا قسه نه که بیت.

به هموو زمانیک ده دوی

به سى برا لاقىكيان ههيه

بشمریت لیت نابیته وه

خره وهک ههرمی سپیه وهک بهفر

دینو نییه و ددانی ههیه

نایا دہ زانی

- ◆ نۆتهی موزیک له پینچ خال پیک هاتوو.
- ◆ ماوهی سکپریی ماین ۱۱ مانگه.
- ◆ دریزیی گهدهی مروفی ئاسایی ۲۵ سانتیمه تره.
- ◆ ناوی کۆنی عه ممان فیلادلفیا بوو.
- ◆ ماوهی سکپریی پشیله ۶۳ رۆژه.

بیم و شادمانه هم پندانه‌ی خوار و ده تهاو یکم

سینہ، عیلم، میوان، مزگوت، چاکہ

- تا مال و دستاویت.....حرامه
-له چاکه ده بیته وه
- حازرخوری بهر.....
- حیلیم لهچاتره
-دیاری خواجه

پہنڈی بہ رینان

وهلامی راست شه لیزیره

ژماره ی خانه کانی مروف چهندن؟

- ۶۰ ملیون

- ۷۰ ملیون

- ۸۰ ملیون

له کاتی پیکه نیندا چهند ماسوولکه ده جولیت؟

- ۱۷ ماسوولکه

- ۲۷ ماسوولکه

- ۳۷ ماسوولکه

ئیسکه کانی بال چهندن؟

- ۳۱ ئیسک

- ۴۱ ئیسک

- ۵۱ ئیسک

لووتی فیل چهند ئیسکی تیدایه؟

- نییه تی

- یه کی تیدایه

- چل ئیسکی تیدایه

دلی مشک له خوله کیکدا چهند جار لیده دات؟

- ۳۰۰ جار

- ۱۰۰ جار

- ۵۰۰ جار

بهره نگیینه

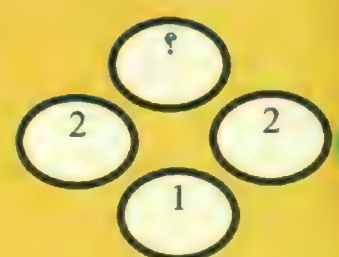
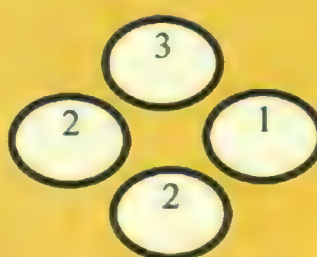
له رین - سلیمانی

رامان

سجانه سالار - گوندی قشلاخ

له م کومه له فورمانه دا، پئویسته چ ژماره یه ک له و شوینه دا دابنریت؟

نەمە چىنە؟

ھەممە سىروان ياسىن - دارەتوۋ

رەشە و خالى سېي پىنۋەيە، درىزىي
۲۱ سانتىمەتر و كىشى ۷۴-۹۰
كىلوگرامە، ۵-۷ ھىلكەي سېي
مەيلە و شىنى كال دەكات ۱۲-۱۳
رۇز لەسەرى كىردەكەۋى، لە بەھار
و سەرەتاي ھاۋىن ھەلپىدەھىنى.
بەكۆمەل دەژىن و رەو دەكەن.
زىندەۋەرى چكۆلە و ميوە تو و توو
دەخون، زىكە زىك دەكەن.

تۇنار بە تۇنار ۋىنە بىگىشە

نەجات عەبدوللا - كەر كووك

چاوتىژى

ئىيلان بەكەر - رەھىماۋە

جوان لەم درەختە وردبەرەۋە و بزائە چەند كەللەسەرى پىۋەيە.

ئىگار ئاسىق - شىۋان

ئەمانە مرون يان سىبەرى درەختەكان

هاوشیوه

تهنیا وینهیهک هاوشیوهی
وینهی سهروهیه

شهیدا شمال - کهرکووک

خپور کاکهرا باریان

کودی ولاتان

ٲهمه ریکا: ٠٠١

به لجیکا: ٠٠٣٢

پاکستان: ٠٠٩٢

تایله ند: ٠٠٦٦

چین: ٠٠٨٦

يابان: ٠٠٨١

سويد: ٠٠٤٦

که نه دا: ٠٠١

فیتنام: ٠٠٨٤

ئیسپانیا: ٠٠٣٢

ئوسترالیا: ٠٠٦١

کتیب

لاوه زهنگنه - بهنچا عهلی

ناوی یهک کتیبی ئه م شاعیرانه له به رانبهر

ناوه کانیا ن بنووسه :

- له تیف هه لمه ت

- شیرکو بی که س

- عه بدوللا په شیو

- جه مال غه مبار

- ئه حمه دی مه لا

- عه باس عه سکه ر

ئه گهر زانیت ئه و دوو کتیبی ئه م شاعیرانه ت

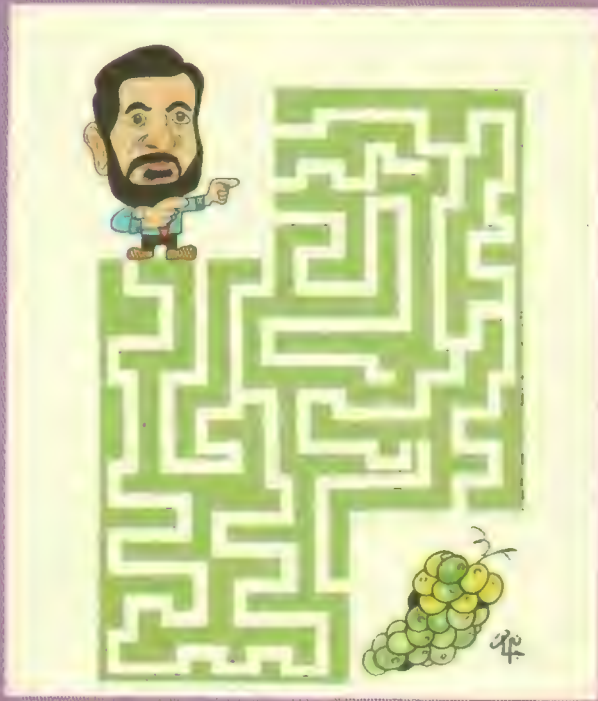
پیشکه ش ده که ی ن.

هونه ریا دهست

بمکه پهنه

نه جات عه بدوئلا - کهر کووک

نه جات عه بدوئلا - ره حیماره

ودهلامی ژماره ی پیشوو

مهتهل: درو

من جیم : هاتل مهتهل

رامان : ۲۸

گهیاندن : ۱۹۲۲/۱۱/۱۸

شقاته، تهلیک له حوتنه که ههله گری دهیخته سهر

که مه که

هیکاری : زو زک

وشه ی بزر شهتیل

هیکاری ۱۳۳۲ مهتهل و ۱۲۰۰ مهتهل

ههلات : ده لهر

هاتل مهتهل : ۹ و ۹

۳۳

خواهونی نیمنه

به دران نه که ده حهیب

مهتهل : ده حهیب

عوف عبدالرحمن

مهتهل : ده حهیب

حه مه سه عید زهنگه

۰۷۰۱۳۱۰۵۴۲

hamatal_z@yahoo.com

هیکاری : ده حهیب

نه به ز ره ستهم

هه لهر مهتهل : ده حهیب

په ره ره

تاپ

دلیر ره شیق

مهتهل : ده حهیب

کهر کووک - شه قامی کوماری

تهلاری صیدلی فخری

۳۱

۱۳۱

۳۰۱

۳۴۱

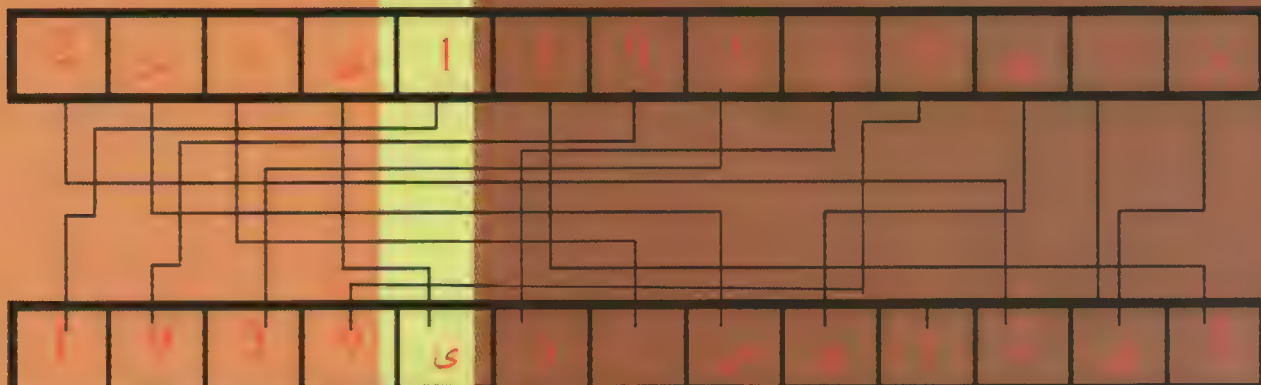
۳۶۱

۳۸۱

ئەم ھېلانە بگەيەنە ، لات پەنى دەيىت لە چ مېژ وويە كدا ئيز گەي

كەياندەن كوردى لە بەغدا كرايەو

ھونەر عاسى - داقووق

تەنھا ؟ جياوازي لە نيو ئەم دوو ويئەيەدا ھەيە دەتوانيت دەستنيشانيان بگەيت ؟

پروشه جەبار - سلیمانی

ياري شقارته

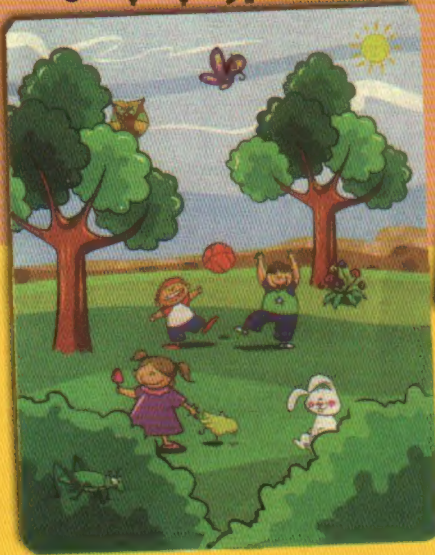
رؤژ دلیر - نازادی

جیگەرکی بە یەک تەلە شقارته
بگە تا نەنجامی ھاوکیشەگە
بکاتە بیست و شەش

هاوبه شى

دلیر - چه مچه مال

له نیوان نهم دوو ویلنیه دا

پینج شتى هاوبه شى ههیه

جیگورکی

جیگورکی به دوو ژماره بکه
تا به ستوونی و ناسویی کوی
ریزه کان بکاته ۲۱

5	2	2	6	1	3
6	1	3	4	2	5
4	3	1	2	5	6
2	6	5	1	3	4
1	5	6	3	4	2
3	4	4	5	6	1

هیشو جوامیر - سه نگه سه ر

سیبهر

سیبهر مام که رویشک ونبوو .

ده توانیت بیدو زیتوو ؟

پولا سامی - که رکوک

شاهه بلندگانی جیهان

محهمه د نهوزاد - ته کیه

چیاى ئه قهریست ۸۸۴۸ مهتر بهرزه له ههریمی تبت - نیپال

چیاى گودوین ئه ستن ۸۶۱۰ مهتر بهرزه له ههریمی تبت

چیاى کانشانگیونگا ۸۵۸۵ مهتر بهرزه له ههریمی سیکیم - نیپال

چیاى نانکاباربات ۸۱۲۵ مهتر بهرزه له ولاتی هیند

چیاى ستالین ۷۵۰۰ مهتر بهرزه له ولاتی رووسیا

چیاى مزناک ئانا ۷۴۲۹ مهتر بهرزه له چین

چیاى ئه کونکاگوا ۷۰۲۳ مهتر بهرزه له ئه رجه ننتین

چیاى ئه نکوهاما ۶۹۱۹ مهتر بهرزه له پولیقا

وشه‌ی بزر

داستان محمهد - نازادی

دوای ئه‌وه‌ی به هیلکی راست ئه‌م
نیوانه‌ی لای خواره‌وه ده‌سریته‌وه،
ناویکت بو ده‌مینته‌وه له‌ هه‌وت پیتان
پیکهاتووه و ناوی شاریکه کیمیاران
کرا سه‌ر به پاریزگای سلیمانییه.

هونراوه، هیلان، هاوسه‌نگ، هه‌فبه‌ند،
هاننا، هاویناز، هاوده‌نگ، هه‌رسین،
هه‌ستیار، هاوده‌م، هه‌لوان.

ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه

کویرکردنه‌وه

جوان خورشید - سهید سادق

دوای ئه‌وه‌ی به هیلکی پیته‌کانی نیوی ئه‌م میوانه کویر ده‌که‌یته‌وه

ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه
ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه	ه

(پرته‌قال، هه‌رمی، هه‌نجیر،

هه‌نار، قووخ، تو)

ناوی میوه‌یه‌کت بو ده‌مینته‌وه

پزیشکان ئاموژ گاریمان ده‌که‌ن

هه‌موو به‌یانیه‌ک دانه‌یه‌کی

لی بخوین.

فارین کاروان - که‌رکووک

شیکاری

1	+	3	=	
5	+	2	=	
6	-	3	=	
10	-	6	=	
8	+	7	=	
4	-	1	=	

ناوی یه‌کیک له
هاوینه‌هه‌واره‌کانی کوردستانه،
تووش پاش شیکارکردنی ئه‌م
پرسیاره بیرکاریه بزانه چ
هاوینه‌هه‌واریکه.

3	=	ر
7	=	ه
4	=	س
15	=	ی

خەلات

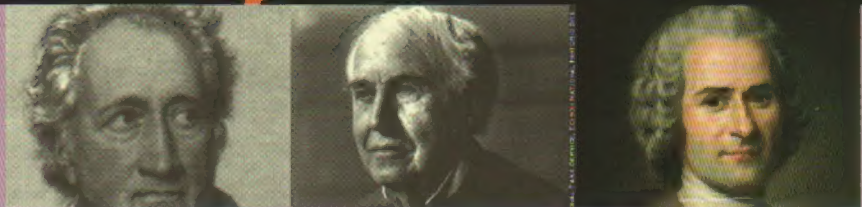
۱- زېږې سپى لۆكەيە.

دوا دەليشه ۴/۲۵

۲- زېږې رەش نەوتە.

۳- نەدى زېږې سوور چيپە؟

گوتەى نيو داران

شېرىن عەلى - زانپە

جان جاك رۇسو

دانيال

لېنكۆلن

ئەدىسون

گوتە

زۆرزان كەم و، نەزان فرە دەدوئ

لاوازترين مروۇف ئەوانەن، كە ناتوانن نرخى خويان پاگرن

مەزنترين خوشەويستى، ئەفينيى دايكە

ناوبانگى باش كراسيگە لە هيچ دەميگدا كۆن نابى

كاركردن هاوړى دروست دەكات

	2				5
	5	4			
			6	4	
	6	1			
			3	2	
2				1	

سودو كۇ

هيو ا عەلى - چەمچەمال

ودلامى ئەم پرسىيارانە بدەرەو

۱- لەكوى بەرپوۋەبەر دەكەويته پيش سەرکۆمار؟

۲- ئەو شتە چيپە لەسەر ئاسمانە و لەژيړ

دەريايە؟

۳- مامۆستايەك بە قوتابىيەكى گوت پيچەوانەى

(نان)م دەويت، مەبەستى چيپە؟

۴- ئەو دەريايە لە كوييە ئاوى تيدا نيبە؟

۵- شتيك هەيە لە كاتى بارانباريندا دەكریتهو،

چيپە؟

«فەرھەنگ، خال، نان، نەخشە، چەتر»

رۇناز عوسمان - سەنگەسەر

تۇرى سۇدۇكۇ پيگھاتووە لە ۳۷ چوارگۇشەى بچووگ
و ۷ لاگيشەى گەورە. نەوتى پيويستە ليرە لەسەر تۇ
چوارگۇشەكان بەژمارە (۷-۱) پريگەيتەوۋە بەمەرجيگ
هيچ ژمارەيەك لە ريزى ناسۇيى و ستوونى لاگيشەكاندا
دوو بارە نەبئيەوۋە.

بیرکاری

ماتماتیک

خهسرهو محهمهه - کهر کووک

ئهگهر ۳۳٪ی قوتاییانی قوتابخانهیهک حهزیان له وهرزش بییت، و ۱۵٪یان ئارهزوویان هونهری شانۆ بی، ۱۸٪شیان دهنگیان خوشه و حهز له گۆرانی گوتن بکه، و ئهوانی دهمننهوه ئارهزوویان سهیران و گهشت و گوزاره، ئایا ریژهی سهیدی ئهم کۆمهله چهنده؟

ژنیک بو بازاری کردن دهچیته بازاری ئهممهه ئاغا، که تهماشای جانتای پارهکهی دهکات ۷۷۵۰ دیناری پییه ۳ کیلو تهماته دهکریت، ههر دوو کیلوی به ۷۵۰ دینار و کیلو و نیویک باینجان دهکریت ههر کیلوی به ۶۵۰ دینار و ۵۰۰۰ دینار دهکات به خاوهن دوکانهکه، ئهویش جگه له پارهی ئهمانه که پارهکهی دهکاتهوه پیی دهلیت ئهوه ۳۷۵ دیناری دوینیشم بری که لات مابووهوه. ئایا که هاتهوه بو مال و لهنیو پاس پارهی سی هاورى ههر یهکه ۲۵۰ دیناری دا چهند له چانتاکهیدا مابووهوه.

تاقیکردنهوهی (۲)

ناز کهریم - تهکیه

ههنگاوی یهکهه: پر کهوچکیک شیر بخهره ناو شووشهیهکی پر ئاوهوه و جوان تیکیده.

ههنگاوی دووهه: شووشهکه بهره ژووریکی تاریکهوه و به تیشکی لایتیکی دهستی، شووشهکه پرووناک بکهروهه، دهبینی رهنگی شیرهکه شین ههلهگهراوه.

ههنگاوی سییهه: لایتهکه بخهره ئهودیوی شووشه شیرهکهوه و خۆت وهره ئهودیو، تهماشای شووشهکه بکه، ئهمجارهیان دهبینی رهنگی شیرهکه، سوور ههلهگهراوه.

هوکاری ئهم جیاوازییه چییه؟

شیرهکه وهکو گهردهکانی ههوا ههلسوکهوت دهکات، که رهنگه جیاوازهکان پهرش و بلاو دهکاتهوه، کاتیک له دیوی خۆتهوه تهماشای شووشهکه دهکهیت، رهنگی شین له ههموو رهنگهکانی تر زیاتر پهرش دهبییت و شووشهکه به رهنگی شین خۆی دهنوینی، بهلام کاتیک لهودیوهوه تهماشای شووشه شیرهکه دهکهیت، رهنگی سوور له ههموو رهنگهکانی تر زیاتر پهرش دهبییت. بۆیه له کاتی روژئاوابووندا ئاسمان مهیلهو سوور ههلهگهرییت.

